

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inzerate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-niških ulicah št. 2, I, 17

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Pa pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " — "
četrt " 6 " 50 "
mesec " 2 " 20 "

V upravništvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " — "
četrt " 5 " — "
mesec " 1 " 70 "

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 206.

V Ljubljani, v ponedeljek 10. septembra 1900.

Letnik XXVIII.

Pred katoliškim shodom.

Danes prihité zastopniki slovenskega ljudstva k drugemu katoliškemu shodu v Ljubljano. Osem plovitih let je minulo, kar smo prvič zborovali. Mnogo se je izpremenilo med tem časom. Strele, ki so takrat še-le grozile, se sedaj bliskajo neprestano; vihar, ki se je stoprav napovedoval, buči vsak dan strašneje. Eno nam je pa ostalo in se le še okrepilo v naših srcih: *vnema za katoliško vero in zaupanje vanjo — v edino svojo rešitev.*

Malo nas je; slabi se zdimo. Povestnica nam ime-nuje mnogo mogočnejše narode, ki so propadli, da ni več sledu po njih, propadli z vsem sijajem svoje omike, z vsem veličastvom svoje politike. Kaj bo z nami?

A povestnica nam tudi kaže na družabni organizem, ki ga ni zmogla sila zunanjih sovražnikov, ki mu pa tudi skvarjenost lastnih otrok ni vzela moči in veljave. Najstarejše kraljevske rodbine so od včeraj proti vrsti njegovih vladarjev; najbujnejše, najslavnejše življenje carstev in narodov je v primeri ž njenim le omejen cvet, ki raste, da shira. Njegovo življenje presega čas in prostor; se kaže v orjaških zunanjih oblikah, pa tudi v tajnostnih vtripljeh človeškega srca, v naj-skrivnejšem tihem dušnem domu posamnikov, narodov in carstev. Ta organizem je — *katoliška cerkev.*

Ogromna večina Slovencev si je ohranila zvezo ž njo in ob njo oprt se naš narod ne boji bodočnosti. Versko življenje se vedno bolj vzbuja in s silo verske zavesti raste veselje do dela, moč za trpljenje, pogum za boje. Vedno sveže življenje kalí iz organizma kato-liške cerkve; ob njem se osvežuje tudi naš narod in pri tem pozablja na svojo neznatnost, čuti se dovolj močnega, da si brani dedno zemljo in vzore, ki so ž njo spojeni.

Strupeni vihar nove dóbe je porušil vse druge organizme; kot mehaniški agregati, kupi peska ležé atomizovani deli nekelej bujnih teles na tleh. Smrtni duh veje iz njih. Samo organizem katoliške cerkve živi v starem sijaju, kljubujoč časa vetrovom. Ob njem oživlja naš narod tudi svoje telo v idealni zavesti, da bo še živel, ko morda druge — ohole njegove na-sprotnike zasuje grobar.

Na dveh stebrih sloné narodi. Zóveta se *resnica* in *svoboda*. Oba varuje v svojem okrilju samo kato-liška cerkev.

Resnico oznanja in jo neskaljeno ohranja. Temelje vsega človeškega umovanja, vsega stremljenja človeške pameti varuje le ona, — tiste temelje, kjer se pričinja vse duševno življenje in kamor se vrača po svojem delovanju, — tiste temelje, brez katerih je nerazruš-ljiva uganka svet in človek na njem in iz katerih kalí jasnost v umu in se ohranja v srcu gorkota. Ob kato-liškem shodu se bo klanjal slovenski narod *Resnici* in svest si je, da ga bo osvobodila. Prisezal ji bo zvestobo in v boju zanjo bo še krepkeje uril svoje moči.

Svoboda! Cerkev ločuje dvojni svet: duševni in telesni in s to ločitvijo vstvarja pravo svobodo. Zu-nanja sila se lahko dotika telesa, do duše ne more. Ta ima drugod svoj dom, edino v nebesih svojega Gospoda. S tem je dana podlaga svobodnemu strem-ljenju po razvoju, po napredku; s tem je postavljena trdnjava svobodi, ob katero se zastonj zaganja ves svet. Nadnatorna stalnost tega prepričanja o svobodi pa daje tudi nepremagljivo moč za sveto vojsko v njeni službi.

Brez resnice je narod počen zvon; brez svobodo-ljubja nesvestno dete. Vtrdit se v navdušenju za res-nico, ogret se v vnemi za svobodo, prihaja naše ljudstvo h katoliškemu shodu.

Idealne smeri se pozabljajo; njihova nadstvarna sila se premalo vpošteva v naših dneh. In tu je za-četek koncu, izvor trohnobe in razpada. Ne bodo jih iztrgali nasprotniki teh idealnih smerí iz duše našega ljudstva! Izbralo si je v njihovo varstvo skalni temelj svete cerkve. Navdušenja so prinesli njegovi zastopniki iz večnega Rima; še v obilnejšem številu si ga pridejo ogret h katoliškemu shodu.

V tem smislu pozdravljamo vse njegove vdeležnike v trdni nadeji, da bo slovenskemu narodu s svetim letom in z obnovljenjem katoliške zavesti v njem končani vek otvoril pot zariji lepše bodočnosti.

Državni zbor razpuščen.

Uradna »Wiener Zeitung« je 8. t. m. objavila cesarjev patent z dne 7. t. m., s katerim se poslanska zbornica drž. zbora razpusti in zaukažejo nove volitve.

Uradni list je objavil tudi vladno izjavo, ki utemeljuje razpust drž. zbora. Ta izjava se glasi: Že tri leta je bil državni proračun brez ustavnega odobrenja in kontrole, nerešene so ostale skoraj vse vladne predloge, nerešen obširni gospodarski program, ki je bil zadnja zimo predložen drž. zboru, ter počiva vsaka še tako nujna reforma. Vse želje prebivalstva glede povzdige splošnega blagostanja in davčne moči, katerih uresničenje z ozirom na rastoče potrebe države, dežel in občin je nujna potreba, morajo zastajati za enim samim vprašanjem, ki se ne tiče cele države, in to je ureditev uradnega jezika v posameznih pokrajinah v državi.

Velike vspehe velike industrije in svetovne trgovine so si osvojile druge države. Avstrija in njeni narodi so mogli doseči le oni neznatni delež, ki so si ga pridobili le posamezniki s svojo podjetnostjo in hvalevrednim pogumom. Sicer pa so onemogle vse moči, ker jih zakonodajstvo ni pospeševalo in uprava ni mogla podpirati s potrebnimi sredstvi.

To zanemarjenost pa najživeje čutijo gospodarski najslabeyši, kmet, rokodelci in delavci. Tako ne more in ne sme dalje. Država in njeni prebivalci bi se morali odpovedati vsem svojim koristim, ki so že došle jako trpele vsled zanemarjenja.

Odkritosrčna želja vlade, ki je s svojo dobro voljo hotela zboljšati žalostne razmere na vseh poljih, je bila brez vspeha; vlada s svojo politično nepristranostjo ni mogla pridobiti ljudskega zastopstva, da bi se lotilo po državni ustavi odločenega mu dela. Razpust poslanske zbornice je postal nujna potreba.

Vlada sedaj prepušča volivcem, da pri novih volitvah, ki se bodo v najkrajšem času vršile, sami varujejo svoje koristi. S tem bodo pospešili moč države, da bode mogla podpirati prebivalstvo na potu vsestranskega razvoja.

Vlada se je pri razpustu poslanske zbornice, ki ni izvršila nobenega pravega dela, ravnala po ustavnem načelu. Čim resnejše so postale razmere, tem nujnejša je dolžnost volivcev, da pri glasovanju dobro premislijo, kakšno obliko naj dobi nova zbornica. Volivci naj odločijo, ali naj neprecenljiva vrednost ustavnih naprav s tem zgubi vso svojo veljavo, ako vedno in vedno odpovedo vsako praktično delavnost!

Dani se.

Iz Zagreba, 6. sept.

Ko se je razpošiljal poziv na prvi hrvatski katoliški shod, ni nobeden mislil, da se bo de nanj zbralo toliko udeležencev iz vseh hrvatskih in slovenskih dežel in da se bode sploh tako slovesno vršil. Sami opti-

misti so bili iznenadeni, ko so videli, s kakšnim zanimanjem so se Hrvati udeleževali ne samo slovesnih sej, nego tudi sekcijah skupščin.

In kako dostojne so bile vse te razprave! Nam so se zdela le čitanja v slovesnih sejah preobširna in vsekakor tudi za priprostega meščana in seljaka preučena. O socialnem vprašanju, o katoliškem življenju in o odgoji bi se moralo tako poljudno razpravljati, da bi to mogel razumeti tudi najpriprostejši človek, če hočemo, da bomo imeli od tega zares kakšne koristi. Mi to le omenjamo, a ne grajamo, ker se je morda mislilo, da ne bode toliko priprostega naroda prišlo na ta predavanja. Drugače zopet sodimo o predavanju o lepej knjigi, o cerkveni umetnosti in o odnosu katoliške cerkve naproti državi. To so predmeti za obraženeje sloje prebivalstva, pa so zato govorniki s svojimi razpravami tudi krasno uspeli, posebno dr. Bresztyenszki o odnosu izmed cerkve in države ter dr. Jelić o cerkveni umetnosti.

A prigodni govori? Govor nadškofa Posilovića o neveri in njenih strašnih posledicah je vsakega prepričal, kako je potrebno, da se katoliki zbirajo in pripravljajo na boj proti temu pojavu današnjega časa. Škof Strossmayer je v divnem svojem govoru o poklicu episkopata in o važnosti žene v rodovini in društvu kar začaral zbrano občinstvo.

Kdor je slišal govoriti tega 86 letnega starčka, ta se je moral čuditi, odkod mu tolike duševne pa tudi telesne moči, da govori kot mladenič. Ta pojav je nekaj nenavadnega in niso se zastoj mnogi zjokali, ko so slišali govoriti tega duhovskega moža. Govor nadškofa Stadlerja je povzdignil in ohranil vsakega katoliškega Hrvata, da veruje v bodočnost svojega naroda, kajti dokler se bode narod hrvatski oklepal svetega križa, mu zastoj prete njegovi sovražniki s poginom.

Tudi kratki pozdrav škofa ljubljanskega Jegliča je silno vzradoval zbrane Hrvate in Slovence ter jih utrnil v njihovem verskem prepričanju. Predsednik katoliškega shoda grof Kulmer je izjavil v svojem govoru, da je spas Hrvatske v katoliški veri, v zvezi s katoliško cerkvijo, ki je od početka pa do dandanes podpirala in negovala Hrvate, kar je dokazala tudi z najnovejšo svojo odredbo glede porabe glagolice v cerkvi.

Z oduševljenjem so odobraval prisotni ves ta govor, a posebno še oni del, ko je predsednik pozdravil prisotne Slovence kot zveste zaveznike Hrvatov. Poslanec Povše se je drugi dan zahvalil v slovenskem jeziku, potrdil zvezo s Hrvati, ker smo od ene krvi in od ene matere. V boju se oslanjajo Slovenci na Hrvate, od katerih pričakujejo podpore in obratno, a oba naroda naj vodita boj za svoj obstanek in lepšo bodočnost v znamenju križa. Govornik je bil oduševljen pozdravljen za krasne besede, katere je izgovoril iz pravega prepričanja

in katere so bile sprejete z nehlinjeno ljubeznijo. To je bila krasna izjava pobratimstva obeh narodov v znamenju križa. Videli bode, da bodo nas naši sovražniki radi te izjave strastno napadali.

Zagreb ni imel še nikdar toliko cerkvenih dostojanstvenikov v svoji sredini. 12 škofov, med njimi dva metropolita, je počastilo prvi katoliški shod v središču cele Hrvatske. Vse hrvatske zemlje so bile tukaj zastopane in nehoti se je pri prvem hrvatskem katoliškem shodu pokazalo, kako verska ideja, in pri Hrvatih je brez dvoma v prvem redu katoliška, zedinjuje narod, kar tako radi zanikujejo naši verski nasprotniki.

To je morda prvokrat izza sijajnih dni hrvatske prošlosti, recimo za Tomislava in Krešimira IV., da se je v prestolnici hrvatske zbralo toliko odličnih hrvatskih škofov, a med njimi 86letni škof Strossmayer, ljubljene hrvatskega naroda in vsega Slovanstva. Zdelo se mi je, ko sem prisostvoval prvej svečane sednici katoliškega kongresa, da sedim v svečanem saboru hrvatskem v starodavnem Spljetu, kjer se je tolikokrat razpravljalo o osodi Hrvatske, da o osodi Hrvatske takrat samostalne — a zdaj žalibog potlačene in prezrte. Ali ko sem slišal govoriti hrvatske škofove, kako oduševljeno branijo katoliško vero in narodnost hrvatsko, in ko smo sprejemali sv. blagoslov v staroslovenskem jeziku po senjskem škofu Mauroviću zapeli oduševljeno v prisotnosti vseh naših prelatov hrvatsko narodno himno, sem rekel glasno: »Još Hrvatska ni propala«.

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. septembra.

Avstrijski parlament od 1897 do 1900. Po razpustu drž. zbora dne 23. prosinca 1897 se je sešel dne 27. avgusta novovoljeni parlament. Volitve so se vršile po novem volilnem redu, s katerim se je volilna pravica nekoliko razširila. Pričakovalo se je več resnega, soc. dela, za katero je postal prejšnji zastareli parlament nezmožen. A takoj ob pričetku parlamentarnega delovanja so se pokazale izredne težkoče, vsled katerih je podal grof Badeni dne 2. aprila ostavko, katere pa vladar ni vsprejel. Dne 5. aprila je vlada izdala znani jezikovni naredbi za Češko in Moravsko, ki ste povzročili ves poznejši triletni boj. Dne 9. aprila se je pričela o tem prva debata v zbornici, na kar je bil drž. bor odgođen; 28. aprila je bil parlament zopet odprt. Nemško-nacionalna agitacija je povzročila one velike izgrede na Češkem in Moravskem, in 2. junija 1897 se je zaključila 12. sezona parlamenta. 23. septembra se je pričela 13. sezona, ž njo vihar ni škandalov v zbornici, 25. novembra je bila vsprejeta Falkenhaynova prememba zborničnega poslovnika, 28. nov. je odstopil Badeni. Stopil je baron Gautsch na krmilo, 30. decembra je bil drž. zbor zopet zaključen, § 14 je nastopil svojo vladu.

Dne 6. marca 1898 je odstopil Gautschev kabinet, in Thun je stopil na državno krmilo. Sklican je bil objednem drž. zbor, ki je imel prvo sejo dne 21. marca. Predsednikom je bil izvoljen pl. Fuchs. Obstrukcija je nadaljevala svoje delo. 20. se je preteklo brez vsake plodne razprave. Zato je bil drž. zbor zopet zaključen. Sklican je bil še-le 26. decembra 1898. S tem dnevom se je pričelo 15. zasedanje. Dne 3. oktobra je odstopil trg. minister dr. Bärnreither, na njega mesto je stopil baron Dipauli. Po daljšem presledku je pričel zborovati parlament 5. novembra: na dnevnem redu ministerske zatožnice, obstrukcijski škandali, vendar so bile vsprejete manjše predloge o lokalnih železnicah in zakon o ureditvi plač državnih služabnikov. O božiču dne 21. dec. je bil parlament vnovič zaključen, gospodovati je jel zopet § 14. Sklican je bil drž. zbor 17. prosinca 1899, radi obstrukcije odgođen 1. svečana. Med tem je bil izdan nemški »bin-kostni program«, brezuspešni Thunovi pravni poskusi. 27. sept. je odstopil Thun, 29. septembra prevzel vladu Clary. Tudi ta kabinet ni bil srečnejši. 9. oktobra se je sešel zopet drž. zbor. Ob istem času ste bili razveljavljeni jezikovni naredbi. Fuchs zopet izvoljen predsednikom, 9. novembra je bil predložen budget, 17. nov. se je vsprejel zakon za odpravo časniškega kolka. Čehi so pričeli z obstrukcijo, ki je vrgla 21. dec. Claryjev kabinet. Wittekovala vlada. Witte je bil odpuščen že 28. prosinca 1900 in poklican je bil Koerberjev kabinet. Dne 22. februarja se je sešel parlament, dne 6. marca odstopil podpredsednik Lupul in Prade je bil izvoljen za I. podpredsednika. Že 25. marca je bil drž. zbor zopet odgođen in dne 9. maja 1900 sklican. Po viharjih dneh češke obstrukcije je bil parlament dne 8. junija zopet odgođen, a 7. septemb. ga je vlada razpustila.

Nemški socialni demokratje so imeli minoli teden v Gradcu strankarski shod. Splošni vtis mnogobrojnih zborovanj je presenetljiv. Stranka popušča polagoma svoja specifična načela. Ni več toliko obe-tanja in tolaženja z bodočim socialno-demokratskim rajem, v katerem bo vladala popolna enakost vseh ljudi, v katerem ne bo več zasebnih lastnikov itd. Voditelji socialnih demokratov so uvideli, da s temi izmišljotinami ne morejo več slepiti svojih ljudi. Povdarjali so, da je poleg političke organizacije vsaj ravno tako če ne bolj potrebna strokovna stanovska in gospodarska organizacija delavskih stanov. To pa se da najlažje izvesti, ako bodo delavske mase bolj etično vzgojene. Socialno vprašanje tudi rdečkarjem ni več samo želodčno vprašanje, tudi njim se je začelo svitati, da človek brez npravnosti ni družaben človek. Uplivni Vollmar iz Monakovega je povedal celo našim avstrijskim sodrugom v brk, da naj nikar več ne istovetijo pojma socialen demokrat z ateistom, da je za socialno demokracijo zelo pogubno in kvarno, ako se

LISTEK.

Na božjo pot in razstavo.

VII.

Lurd, 15. avg.

Tri dni v Lurdu.

(Dalje.)

O da! Nebeška gospa! Kot taka se je že prikazala Bernardki. Le še nekaj korakov — in pokaže se pred nami znamenita, milosti polna lurska jama.

Ave Marija! je odmevalo po dolini. Na stotine romarjev je klečalo na tem svetem kraju. Za nami deroči Gav, pred nami skala Masabielle. Med obema je ravan pri 40 metrih, pokrita z dvema vrstama klopj in obseščena s platanami. Pod skalo je kakih šest metrov globoka in visoka votlina, v votlini je oltar in dva piramid podobna svečnika, na katerih žari na stotine sveč, velikih in malih, težkih in drobnih. Skalovje je očrnelo od dima in desna stena je oglašena od poljubovanja.

Kaka dva metra nad to oglašeno steno je druga podolgasta votlina, v kateri je kip Matere Božje, kateri izpod nog rastejo divje

rože. Na marmornati plošči na tleh pa so vklesane te-le besede: »Place, où priait Bernadette Soubirons le 11. février 1858.« Iz te votline se je torej pokazala čudezna Gospa osemnajstkrat, oblečena v dolgo belo oblečilo, z belim pajčolanom in višnjevim pasom. V rokah je imela rožni venec z belimi jagodami in se prekrižavala. Omenim le, da je Marija sama izrazila med drugim željo, da bi ljudje v obilnem številu tu sem prihajali, da bi sezidali tu hišo božjo, da bode začel izvirati izpod skale čudezen studenec, da bi v procesijah hodili ljudje semkaj in da bi posebno molili za spreobrnjenje grešnikov. Vse te želje Marijine so se začele takoj izpolnovati, dasi je francoska vlada, protiversko časopisje se mnogo trudilo, da izbriše sled tej božji prikazni. Nad 800.000 ljudij prihaja vsako leto na ta sveti kraj in tri cerkve se blesté na skali, v skali in ob skali Masabielle.

Poglejmo torej te tri cerkve od blizu. Rožnovenska cerkev je bila zidana leta 1883 do 1889 in stane 3½ milijona frankov. Orjaška okrogla stavba s kupolo je in pod kupolo je naokrog petnajst kapelic, ki naznajo petnajst skrivnostij rožnega venca. Kapele in kupola imajo svetlobo od zgoraj, in sicer tako, da meče solnce v kapele ve-

selega dela belo, v žalostnega rudečo in častitljivega zlato barveno svetlobo. Kapele došle še niso do dela izdelane. Nedostaje jim še slik na stenah. Nekaj pa je že preslikanih v kapelah vselega dela, kakor oznanjenje Marijino, obisk Elizabete in rojstvo. Kajpada so to samo mozajiki. Oltarji v kapelah so bistvu enaki: menze nosijo štirje stebriči, antependij je v mozajiku, tabernakeljček pa predstavlja na vsakem oltarju podobo cerkve v raznih slogih. Za nastavek služi galerija zlatih stebričev in lokov. Kupola ima osemnajst okroglih oken in višje še 18 manjših in za sklepnik veliko okno z laterno. Ob slopih, ki nosijo kupolo, so svečniki v obliki leščencev z električno lučjo. Veliki oltar ima menzo na stebreh, na menzi je kip Matere Božje, ob straneh vaza in svečniki — vse pozlačeno. Na antependiju je relief Marije, Bernardke in angelja. Pod ograjenim velikim oltarjem ste dve lepi kameniti prižnici. Ker je ta cerkev prostorna, imajo romarji navadno tu svoja zbirališča in pridige.

Slopi, ki nosijo rotundo, ravno tako stene naokrog imajo dva do tri metre visoke rudečkaste marmornate plošče, na katerih so popisane v brežštevilih vrstah razne hvale in uslišanja Matere Božje. Ravno tako je tablic, src in drugih znakov hvalečnosti

in priznanja v vsaki kapeli čez 100 obešenih po stenah.

Ladija ima tri kapele na vsaki strani s prehodi: na desno je zakristija, ob stenah so spovednice in nad portalom veličastne in lepe orglje iz surovega lesa. Vhod ima trojna vrata: odprta so le stranska, glavna pa so steklena in zaprta ter najbrže še le provizorično izdelana. Nad portalom je relief-kip, 3 do 4 metre visok, rožnovenske Matere Božje s sv. Dominikom, z mozajičnim dnom.

Ob rožnovenski cerkvi vodijo ob obeh straneh marmornate stopnice (66) do kripe, ki ima zopet lep prostor pred vratmi in je ravno nad, oziroma za rožnovensko cerkvijo v skalo zasekana. Skozi dva obokana hodnika se pride v stranske ladije. Glavne ladije ni, pač pa sedi precej pri vходу sveti Peter na sedežu z napisom: acte de foi! (dejanje vere). Ob desnici stoji blaženi Jožef Laber, patron romarjev, ob levici sveta Germana, svetnica ljubezni in čudežev. Dva oltarja sta zadaj, sv. Mihaela in angelja varuha, ob stranskih ladijah so same spovednice; presbiterij pa ima pet kapel v polkrogu, stoječih na stebrih, ki so izklesani iz skale, v kateri se je Marija prikazala. Vsaka kapela je podaljšana v drugo kapelo brez

vtikajo v cerkvene zadeve ali se zaletavajo v versko prepričanje. Brezbožnež ali človek, ki nastopa proti veri, ni po Vollmarjevem mnenju sposoben za socialno demokracijo. Naši rdečkarji so strmeli o tolikem klerikalizmu svojega občudovanega sodruga, a ugovarjati mu niso upali. Strankarski shod je sklenil, da prične z agitacijo tudi na kmetih med posli, delavci in malimi posestniki. Seveda je moral shod priznati, da se je doslej celo med industrialnimi delavci posrečilo prikleniti le manjši del delavstva k socialni demokraciji in da ne stavi dosti upanja v vsepe na kmetih. Zelo hudo so napadali posamezni delegatje srednje vodstvo na Dunaju radi ponesrečenih stavk, radi nezmiselnih demonstracij na Dunaju in drugod, radi terorizovanja itd. Dr. Adler si je komaj rešil zdravo kožo, zlasti ženske so ga hudo pestile ter mu očitali, da ravna vodstvo ž njimi kakor druge buržoazijske stranke. Zborovanje o tisku je bilo tajno. Vzrok temu je neki nasprotje med krščenimi in nekrščenimi sodrugi, ker kršчени očitajo nekrščenim, ki imajo vse socialno demokratsko časopisje v rokah, da služijo le židovskemu kapitalu. Značilno je vsekako, da so se rdečkarji zbal javnosti, dobro vedo, da ne smejo imeti davkoplačujoči sodrugi jasnega vpogleda v delovanje davke prejemajočih sodrugov. Opazilo se je tudi na shodu, da se kršчени sodrugi otrsajo nekrščenih in da krščenim čedalje bolj gine zaupanje v iskrenost in prepričanje židov. — Ta strankarski shod je pokazal, da kmalu ne bo več od prvotne socialne demokracije, ko se znebi žigovskega vpliva, malo ali nič drugega ko prazno ime.

Z avstrijskimi redovi na partiški razstavi odlikovani. Cesar je odlikoval sledeče osebe na partiški razstavi: Generalnemu komisarju in predsedniku senata v Conseil d'Etat, Alfredu Picard, je podelil veliki križ Leopoldovega reda, generalnemu ravnatelju Louis Delannay - Belleville red železne krone I. vrste, prvemu posbrn. tajniku Fr. Arago veliki križ Fran Josipovega reda in generalnemu tajniku Henri Chardou komturni križ Fran Josipovega reda z zvezdo.

Ruski car srbskemu kralju. Car Nikolaj je poslal srbskemu kralju povodom njegove ženitve sledeče lastnorodno pismo: „Moj gospod brat! Z izrednim zadovoljstvom sem izvedel iz Vašega pisma o zaroki Vašega Veličanstva z gospo Drago Lunjevico. V oči gledam prijateljstva in duhovnega sorodstva, ki obstoji med Vašim Veličanstvom in menoj, se tega srečnega dogodka najživahneje v duhu udeležujem ter hitim, da izrazim Vašemu Veličanstvu najsrčnejša voščila. Pristavljajoč tem voščilom tudi svoje najboljšo želje za srečo Vašega Veličanstva, kakor tudi za srečo Nj. Veličanstva kraljice, Vas prosim še enkrat, da vsprejmete zago-

tovalo mojega največjega spoštovanja, ter ostajam Vašega Veličanstva, mojega gospoda brata, dobri brat Nikolaj.“ Te besede carjeve dokazujejo, kako tesna vez se je utrdila med Belgradom in Peterburgom.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 10. septembra.

Dobro došli mili gostje v beli Ljubljani! Danes so pričeli dohajati v Ljubljano vdeleženci katol. shoda, vzlasti so jih mnogo pripeljali vlaki popoldne. Ljubljana bo gostoljubno vsprejela rojake in slovanske brate od blizu in daleč. Somišljeniki in tudi drugi gostoljubni Ljubljancani so iz lastnega nagiba že danes in bodo še gotovo okrasili hiše z zastavami.

Pontifikalno sv. mašo povodom kat. shoda bo jutri ob 8. imel mil. škof Trobec iz Amerike, ki se tudi vdeleži katol. shoda.

Mariborski škof prem. dr. Mihael Napotnik pride v sredo na kat. shod.

Meščanski klub priredi danes večer ob 8 uri v dvoranah „Katoliškega doma“ veselico na čast vdeležnikom II. katoliškega shoda. Vdeležniki se uljudno vabijo, da se udeležijo te veselice. Odbor.

Taktnost ljubljanskega župana. Župan Hribar objavlja v „Narodu“, da je na povabilo pripravljalnega odbora na katoliški shod odgovoril z naslednjim pismom: Št. 253. Cenjenemu pripravljalnemu odboru za „Drugi katoliški shod“ v Ljubljani. Glede na cenjeno vabilo z dne 25. m. m. čast mi je naznaniti Vam, da mi ni mogoče udeležiti se drugega slovenskega katoliškega shoda in sicer: Prvič zato, ker po pripravljalnih zborovanjih soditi, ta shod nima namena, buditi versko gorečnost in utrjevati versko zavest, temveč še huje netitioni, veri in cerkvi kvarni razpor, ki je vsled nesmiselnega gospodarskega boja nastal po prvem slovenskem katoliškem shodu in vsled tega shoda; drugič pa tudi zato, ker vsa znamenja kažejo, da bo del shoda posvečen malikovalstvu moža, ki je — ne da bi se ga bilo od poklicane strani zavrnilo — o priliki, ko je govoril skrajno nespreten političen govor, drznil si izreči blasfemijo, da govori iz njega sv. Duh. — V Ljubljani, dne 5. septembra 1900. Z odličnim spoštovanjem udani Iv. Hribar. — Mi tega pisma nismo nameravali objaviti in sicer z ozirom do g. Hribarja, ker se pa g. Hribar sam sebi ne smili, radi tega nimamo nobenega vzroka, da bi vsebino tega pisma ne priobčili, prepričani, da jo bo slavno občinstvo sprejelo z isto takim pomilovanjem, kakor pripravljalni odbor. G. Hribar naj si nikar ne domišljuje, da ga bode kdo na shodu pogrešal. Vabilo pripravljalnega odbora je bil le korak

običajne uljudnosti, ki je v navadi pri vseh katoliških shodih tudi liberalnim županom nasproti. Če pa g. Hribar na korak uljudnosti odgovarja z ne baš duhovitimi grobostmi, je pač to v soglasju z njegovo — omiko!

Posebni vlak na katoliški shod bode odhajal iz Ribnice dne 11. t. m. ob 2. uri 23 min., iz Orteneka ob 2. uri 41 minut, iz Lašič ob 3. uri, iz Dobrépolj ob 3. uri 13 min., iz Grosuplja ob 3. uri 49 min. Dohod v Ljubljano ob 4. uri 37 min.

Slavnostni večer. Na sredo 12. t. m. v programu II. slovenskega kat. shoda napovedani slavnostni komerz obstoji v slavnostnem banketu, prirejenem na čast udeležencev kat. shoda. — Pripravljalni odbor za II. slov. kat. shod.

Slovesno črno sv. mašo za pokojnico cesarico Elizabeto je opravil danes ob 10. presvetli knezoškof dr. Anton Jeglič. Duhovnega opravila se je udeležil dež. predsednik ekselencija baron Hein, deželni glavar Oton pl. Detela, vojaški poveljnik vitez Höchsmann in drugi zastopniki oblastev.

Osebnosti. Dunajski župan dr. Lueger se je pretekla dva praznika mudil v Postojini. — Cesar je potrdil izvolitev grofa Kottulinskega predsednikom štajarske kmetijske družbe. — Zaročila se je gdč. Karla Fischerjeva z mestnim inženirjem g. Al. Ciuho. — Poročila se je gdč. Regoschkova z g. Halbensteinerjem ml. — Praktikantom pri dež. odboru je imenovan g. Hinko Logar. — Civilni geometer v Mariboru g. I. Marek je odložil svoje pravice. — Avskultant je postal pravni praktikant pri dež. sodišču v Ljubljani Anton Kuder. — Rač. asistentoma pri dež. vladi kranjski sta imenovana H. Salomon in A. Zajc. — V okr. šol. svet za novomeški okraj sta kot zastopnika učiteljskega izvoljena nadučitelj Andoljšek in učitelj Matko.

Ljudski shod krščansko-socialnega delavstva. Živahno gibanje se je pričelo mej ljubljanskim krščanskosocialnim delavstvom. Ob stran mladega naraščaja stopa zopet navdušeno „stara garda.“ Ne le, da se v „Slov. kršč. soc. zvezi“ za zimski čas pripravlja vse, kar je delavstvu potrebno za poduk in zabavo, tudi „Slovensko katoliško delavsko društvo“ pričelo je z vstrajno politično delavnostjo. Včeraj je bil v veliki dvorani „Katoliškega doma“ velik ljudski shod ljubljanskega krščanskosocialnega delavstva. Govorili so dr. Lampè, Moškerc, Urbar, Karlič, Štefe in Jeriha. Dr. Lampè je razpravljal o katoliškem shodu z ozirom na to delavstvo ter je mej bučnim smehom prebral pismo Ivana Hribarja pripravljalnemu odboru katoliškega shoda. Kot tajnik pripravljalnega odbora je dr. Lampè pribil, da je dobil županovo pismo v roke še-le tedaj, ko ga je prinesel natisnjenega že „Slov. Narod.“ Osveštil je županovo trditev, da „po pripravljalnih zborovanjih sodeč“, se ne more udeležiti katoliškega shoda. Ivan Hribar se ni udeležil nobenega pripravljalnega zborovanja, ako pa kljub temu tako sodbo izreka, tedaj je jasno, da je svoje informacije ujel iz „Slov. Naroda“, katerega poročila o naših shodih so bila vsa zlagana! (Burno pritrdjevanje.) Župan Hribar pravi, da bode katoliški shod še huje netil veri in cerkvi kvarni razpor in nesmiselni gospodarski boj. Govornik je pozval za priče slovenske delavce, ako ni po prvem katoliškem shodu pričelo se še-le socialno gibanje mej nami, in krepko je zabučalo po natlačeni dvorani: „Mi smo bili priča, da prej ni bilo nobenega gospodarskega dela!“ „Samo za Živio“ klice pri slavnostih so nas prej naprednjaki rabili.“ „Slava II. slov. katol. shodu!“ Govornik je nato ostro zavrnil županove osebne izbruhe v uradnem pismu, nakar so zagromeli grogoviti klici „Živio dr. Šusteršič!“ Ivan Hribar bi se tu lahko prepričal, da strast, s katero se od liberalne strani bije po dr. Šusteršiču, da ta liberalna strast, dr. Šusteršiču pridobiva le novih prijateljev. Naslednji delavski govorniki so ob splošnem

pritrdjevanju želeli, naj bi župan namestu da piše tako groba pisma, raje delavstvu odgovoril, kaj je storil z resolucijo za tajno, direktno, splošno volilno pravico. Imenom delavstva so se govorniki zahvaljevali dr. Šusteršiču, ki je vstopil v boj za tako pravico, in kazali, kako nizko pod njim stoji Ivan Hribar. Ob velikem navdušenju je bila soglasno sprejeta zahvala dr. Šusteršiču ter se je pozdravil sklep katoliško-narodne stranke za splošno, direktno in tajno volilno pravico. Obžaloval je shod soc. demokrate, ki se vežejo z dr. Tavčarjem, kateremu je razširjenje volilne pravice, kakor je v „Narodu“ povedal, „revolucionarna politika“ in ki niti porotnikom ne pusti tajnega glasovanja. Soglasno je bila sprejeta naslednja resolucija: Shod slovenskega krščansko-socialnega ljubljanskega delavstva protestira proti netaktnemu pismu ljubljanskega župana pripravljalnemu odboru katoliškega shoda, ker so županova podtikanja popolnoma neresnična in kot taka malo sposobna koristiti ugledu Ljubljane. Ker neresnični in katoliško ljudstvo žaleči podatki v županovem pismu kažejo, da je župan svoje podatke povzel iz „Slov. Naroda“, protestira shod proti temu, da bi župan ljubljanski uradne podatke pobiral iz lažnjivega „Slov. Naroda.“ Ob navdušenih „Živio!“ klicih krščanskemu socializmu se je shod zaključil.

Iz Ljutomer se nam piše: Slomšekova slavnost je veličastno izpala. Nad 6000 ljudi se je udeležilo. Gasilnih društev je bilo 18, gasilcev, veterancev in strelcev bilo je nad 300, iz Celja došlo je 40 Sokolov z drugimi Dečki na čelu; 30 jahačev z Murskega polja vodil je g. Josip Rajh iz Mote. Da ni slavnost popolnoma mirno pretekla, zato je skrbel glavar Supančich, ki je dal sokolsko zastavo s pomočjo 25 žandarmov vzeti zaradi tega, ker je Sokol ni imel zavite v futural. Ko so jo orožniki zaplenili, je bila prej že pol ure pe sprejeto upravljen v zasebni sobi. Le energičnemu prigovarjanju načelnikov je pripisovati, da ni prišlo do prelivanja krvi. Okr. glavar je poskrbel, da se ta njegov junaški čin razve po vsem trgu; hitele so brzojavke v Celje na komerz in v graška uredništva. Delovanje tega gospoda bode dalo povod zanimivemu pogovoru v zbornici. Sicer pa ne govorimo zadnjič o njem. — Ves trg je bil v narodnih zastavah, narod je navdušeno slavil ob tej priliki tudi 10letnico celjskega „Sokola“. Nemških „turnarjev“ in kolesarjev ni bilo na izpregled.

Desetletnica „Südmarke“ se je slavila dne 8. t. m. na občnem zboru v Lincu. Poleg drugih je priromal tja neizogibni dr. Ambrožič iz Celja, da poroča o bojevitem delovanju junaških Celjanov. Zapisnikar Khull se je pohvalil, kako lepo napreduje „Südmarka“. Pred desetimi leti je štelo društvo 21 krajevnih skupin z 2500 članovi, danes pa broji že 184 skupin z 21.000 članov. Tudi dohodki se množijo; lani so znašali preko 96.000 K. Do 31. decembra 1899 se je izdalo 140 posojil v znesku 117.350 K, podarilo se je pa 61.401 K; vrh tega se je dalo podpor nemškemu dijaku in drugim 40.000 K. Lani je prirastlo društvu 31 skupin, ustanovnikov pa 35. Posojil se je lani izdalo 13.727 K, daril 10.000 K. Ustanovile so se že štiri knjižnice, katerih vsaka ima po 1000 knjig. — Vidi se, kako jedini in delavni so naši nasprotniki pri delu, ko se polasčajo slovenskega ozemlja; ali bi se ne mogli učiti mi te jedinosti, kadar branimo svojo zemljo?

Iz Višnjakarjevega volil. okraja. V zadnjem hipu smo izvedeli, da sklicuje naš kmetski poslanec g. Fran Višnjakar svoje volilce na shod, da jim poroča o delovanju dež. zbora. Navadni človek bi mislil, da bode kmetski poslanec sklical shod na kmetih, toda naš poslanec je moder mož in vé, da nikjer ni tako varen, kakor sredi svojih uradnikov in pristašev, ki niso njegovi volilci, kakor tudi slovenski kmetje našega okraja po ogromni večini niso bili in tudi

sten in vseh pet se strne v drugi srednji kupoli. Gotična rebra so na obokih in vse stene so opasane z mozajiki, spodaj pa z marmornatimi ploščami, polnimi samih napisov. Okna so majhna (dobro pol metra visoka) ter se jako prilegajo kripti, koder se največ spoveduje in ki lepo izraža po svojih spovednicah Marijine besede: Pokora, pokora, pokora! Na levo je soba očeta čuvaja (Père de garde), na desno zakristija.

Po 28 stopnicah od vhoda kripte se pride na novo višjo teraso. Odtod je vhod v baziliko, ki se dviga kot veličastna stavba visoko gori nad skalo Masabielle. Dozidali so jo v desetih letih (1862—1872) iz samih belih kvadrov, z visokim zvonikom. Nad portalom je zopet kip Marijin, pod zvonikom pa kip Jezusov (relief), ki so ga darovali meščani iz Tardesa. Cerkev ima v ladji pet kapel na vsaki strani, v vsaki kapeli pa oltar in spovednica, med obema pa slikano okno. Pred kapelami pa je še ozek prehod v presbiterij.

Nad kapelami so arkade in nad temi pisano slikana okna. Na arkadah, po stropu in drugod vise različna bandera vsake dežele, raznih narodov — znamenja ljubezni in udanosti. Vseh skupaj je nad 600 v vseh treh cerkvah. Stene so okrašene z zlatimi in srebrnimi „srčki“ in svetinjami, redovi, s

sabljami, s poročnimi venci in prstani, in mnogimi drugimi dragocenostmi. Pod arkadami so izreki Marijini, sestavljeni iz samih zlatih src — darov romarskih. Veliki oltar je iz belega marmorja z zlatim baldahinom, pod katerim je veličasten kip Marije Device. Ob straneh sta dve zlati vazi in dva zlata svečnika, osem zlatih svetilk se ziblje v višavi, devet velikih lustrov in štirje manjši so samo v presbiteriju, v vsaki kapeli pa še po eden.

Po ladji vise kristalnati leščenci. Veliki oltar je ograjen s pozlačeno železno ograjo, po tleh pa so razgrnjene dragocene preproge. — — — Res, veličastna, zanimiva cerkev, bodisi po svoji legi, bodisi po svoji vnanjosti, bodisi še zlasti po svoji raznobojni notranjosti!

Ob velikem oltarju, nasproti zakristije, je zakladnica. Tu se vidi velika monštranca z mnogobrojnimi briljanti, vredna 300.000 frankov. Nadalje se oko raduje nad zlato rožo in zlato palmo papeža Pija IX., strmimo nad krono Marije Device, ki ima vdolane briljante po 200.000 do 400.000 frankov vrednosti. Tu imajo shranjeno tudi srebrno pero, s katerim je Pij IX. podpisal dogmo o brezmadežnem spočetju Marije Device leta 1884. Ali vrnimo se k pobožnostim!

nikdar ne bodo. Mož je zelo previden in zavzel za svoje zdravje. Ker se boji za politično prehlajenje, sklicuje shod v naglici, na tihem, v zavarovani Arkotov salon ob času, ko vé, da so zaupniki katoliško-narodne stranke z delom preobloženi, da nihče ne more priti na njegov shod, da bi mu izprasa politično vest. S tem, da si mož ne upa sklicati — shoda med kmeti, med onimi kmeti, katere je dolžan zastopati, obsodil se je sam. Sicer pa je bil mož izzvan, da skliče volilni shod, ker so ga volilci dne 26. avgusta vpraševali: »Kake koristi prinaša liberalno-nemška zveza slovenskim kmetom«. In mož ni bil gluha, udal se je, toda sklical je shod za tržane namesto za kmete. To je odgovor kmetom in ta odgovor si bodemo zapomnili. Nas nič ne skrbi, kaj bode poročal, ker vemo, da nič storil ni za nas. Brez podpore vlade zgine s političnega pozorišča, brez opore Tavčarjeve je 0, brez pritrdila Tavčarjevega ne doseže 0 za svoje volilce, in tacega poslanca pogruntajo sčasoma tudi najbolj »zabit« kmetje, ker je vendar jasno, da 0=0. In tak mož se še sedaj peha za mandat, sladka se trgovcem in gostilničarjem, slini se okrog učiteljev in kjerkoli sluti, da se kaj krha v naši stranki zaradi osebnosti, prihiti, da si skuha ob takih prepričanih politično juho. Ako mož z volilnimi shodi resno misli, pozivljemo ga, naj skliče volilne shode med kmetiskimi volilci, katere zastopa, da se ondi pomenimo, sicer je očevidno, da igra mož golo komedijo, a te smo siti, zato naj pazi, da mu kmetje ne poreko: Mož, poberi kopita in pojdi! Ti nam ne bodeš čevljev krpal...

Višnikarjev volilni shod v Ribnici se je vršil ob minimalni udeležbi kmetiskih volilcev. Pač pa so sedeli ob dolgih mizah trški volilci in nevolilci, trgovci, gostilničarji in uradniki. Kot nepovabljeni gostje je prišla peščica dobrepoljskih kmetiskih volilcev, da vidijo svojega poslanca, ker sam noče med nje. Na volilnem shodu je bilo precej dam, ki so kritikujoč čebljale zadaj. — Shod se je pričel ob pol 5. uri. Predsedoval je dr. Schiffrer, ki dá takoj besedo učitelju Jakliču. Ta konstatira, da tukajšnji kraj ni primeren za volilen shod kmetiskega poslanca in da so tukaj navzoči ljudje, ki niso njegovi volilci. Potem je poročal poslanec Višnikar. Med govorom se je ugovarjalo in pritrdjevalo, kar je poslanca nekoliko zmešalo, da se je motal in motal okoli gledališča. Govoril je skoraj do 6. ure. Njegovo poročilo ni bilo baš zanimivo. Zagovarjal je seveda zvezo liberalne stranke z Nemci, ugovarjal pisavi »Slovenca« o njegovi osebi, tega pa ni povedal, kako je »Narod« pisal o Ribničanih. Govoril je proti enaki volilni pravici, izjavil da »Slovenski Narod« ni glasilo liberalnih poslancev. (Čegavo je vendar.) Mož se ga sramuje, pa vendar je objavil vabilo na volilni shod v »Narodu«, ker vé, da ga kmetiski volilci ne bero. Zagovarjal je liberalizem, toda je povedal, da kar liberalizem enkrat dá, drugič pa vzame. Da dr. Šusteršičeve »zveze« ni v Ameriki, je povedal navzočim, kar je res, ni pa povedal, da so v Ameriki liberalni trusti. Omenil je dež. kulturnega sveta in zavarovalnice in druge malenkosti. Proti drugam si ni upal govoriti, dasi se nekatere osebe komaj čakale, da bi se to zgodilo, opazujoč navzoče zadržarje, kakor bi jih hoteli konsumirati. Sploh je poslanec govoril zelo mirno in ni posebno izzival. Za njim je govoril kratko gospod župan Rus iz Loškega potoka, ki je pripeljal seboj štiri gospode svetovalce, (druge gospode je menda doma pustil). Govoril je naučen slavospev Višnikarju zelo ognjevit in pogumno udarjajoč ob mizo, češ, če je treba, tudi udarimo. Za njim se je oglasil Jaklič še enkrat povdarjajoč, da tukaj ni pravi kraj, za zborovanje kmetiskih volilcev in da so navzoči ljudje, ki so nevolilci. (Nevolilci so protestirali.) Vabil je poslanca, naj napravi volilne shode na kmetih, ker je njegova dolžnost priti med svoje volilce. Pride naj n. pr. v Dobrepolje. Višnikar na to izjavi, da bi kar prišel, toda se ne upa, namigavajoč na nav-

zoče Dobrepoljce, češ, da morda ne bi mogel govoriti. Jaklič mu je na to garantiral svobodo govora, ako pride, in izjavil, da bodo tudi drugi svobodno govorili. Nato je poslanec Višnikar obljubil, da pride v Dobrepolje. Kmetiski volilci so potem odšli. Navzočih je bilo kakih 200 oseb iz Ribnice, iz Velikih Laših (kar leže in gre), iz Sodražice in nekaj gospodov iz Loškega potoka. — Vračajoč se domov sta dva gospoda iz Laših vozila barčico in ugrabala, ali bo časa še za en liter. Smejali smo se temu modrovanju, kar je starejšega gospoda pripravilo, da je zavpil: »Živio Višnikar!«, kar je bilo še bolj smešno. Toda mož se je kmalu maščeval za zasmehovanje. Na velikolaškem kolodvoru sta oba gospoda zdrevila skupaj laške kratkokrilke in jih hitro naučila latinsko. Ko je odhajal vlak, so zaorile: »Pereat Jaklič, pereat, pereat!« navdušeno poskakajoč, da so jim kar kikelce odletavale. Prizor je bil zelo zabaven. Jaklič se je zahvaljeval za improvizirano ovacijo in jim klical: »Na svidenje! Na svidenje! — Torej na svidenje v Dobrepoljah!« Kancelist Virk še ni Jakliča »umoril«.

Zlobno ščuvanje proti Slovincem goji sistematično »Grazer Tagblatt«. V soboto, praznik Marijinega rojstva, je bil nekdo ustreljen na cesti med Gradcem in Maria Trostom. Ker je bilo ta dan mnogo slovenskih božjepotnikov v Maria Trostu, troši »Tagblatt« sumnjo, da je bržčas kak slovenski romar ustrelil onega Nemca z revolverjem. Dasi ni o umoru nič podrobnega in natančnega znano, dasi so izjavile priče, da ta čas ni bilo slovenskih romarjev v obližju, vendar sme »Tagblatt« s takimi izmišljotinami netiti narodno sovraštvo proti Slovincem!

Program za gledališko sezono 1909/1. Intendanca dramatičnega društva prijavlja s tem v glavnih potezah program za bodočo sezono. Za vprižarjanje dramskih predstav angaževano je sledeče dramsko osebje in sicer dame-igralk: gospe Irma Polakova-Bohinec, Avgusta Danilova in Ana Housova ter gospice Milena Aleksandra pl. Kataninova, Marica Ogrinčeva, Kristina Ruckova, Slavica Bitenčeva, Marica Puhkova, Marica Predovnikova; ter gospodje igralci: Adolf Dobrovolny, Anton Verovšek, Rudolf Deyl, Josip Štefanec, Vladimir Housa, Anton Danilo, Otokar Boleška, Fran Orehek in Avgust Polašek. Po potrebi in možnosti se namerava dramsko osebje še med sezono spopolnjevati. Dramske predstave vodili bodo režiserji gg. Adolf Dobrovolny, Anton Verovšek in Rudolf Deyl. Repertoar dramskih predstav je sledeče sestavljen: »Dolski župnik«, »Sedem gavranov«, »Bobrov kozuh«, »Šivilja«, »Sappho«, »Valvazorjev trg«, »Romeo in Julija«, »Četrta božja zapoved«, »Prababica«, »Sovražnik svojega ljudstva«, »Devica orleanska«, »Tujka«, »Red sv. Jurja«, »Lokavi snubač«, »Pri belem konjčku«, »Palček«, »Hanele«, »Voznik Henšel«, »Za narodov blagor«, »Vroč kri«, »Za pravdo in srce«, »Madame sans Gene«, »Naša kri«, »Praški žid«, »Rokovnjač«, »Pojdimo na Dunaj«, »Samaritanka«, »Raztrganec«, »Adriene Lecouvreur«, »Kandidat za poskušnjo«, »Jakob Ruda«, »Hamlet«, »V Ljubljano jo dajmo« in »Utvaa«. Za operne predstave angaževane so sledeče pevske moči in sicer dame pevke: gg. Amalija Carneri, za prve visoke dramatične in subretne operne partije, Ela Noemi Wolfova, za mladostne dramatične in subretne operne partije, Vanda Radkiewicz, za prve mezzosopranske in altovske partije, Irma Polakova-Bohinec za subretne in sopranske operne in operetne partije, Slavica Bitenčeva za manjše altovske partije. Gospodje pevci: Tit Olševski za junaške operne partije, Stanislav Oršelski za lirične operne partije, Josip Noll za prve baritonske operne partije, Otokar Lüttsch za prve basovske seriozne in buffo-partije, Avgust Polašek za druge baritonske in basovske partije, Josip Pavšek za manjše tenorske partije in Avgust Štamcar za manjše baritonske partije. V opernem zboru angaževanih je 12 gospej in gospodičin pevk ter 13 gospodov pevcev. Režijo opernih predstav vodi gosp. Josip Noll, glasbeni del pa kapelnik dramatičnega društva g. Hilarij Benišek. Korepetitor in drugi kapelnik bo tudi g. Prochazka. Repertoar opernih predstav je sle-

deče sestavljen in vprižorile se bodo opere, oziroma operete: »Zrinjski«, »Tannhäuser«, »Pikova dama«, »Čarobna piščala«, »Mascotte«, »Paoglavci«, »Don Juan«, »Smiljana«, »Čert a Kača« (Hudič pa Katra), »Car in tesar«, »Aida«, »Pustinjač zvonček«, »V vodnjaku«, »Nitouche«, »Prodana nevesta«, »Dalibor«, »Trubadur«, »Janko in Metka«, »Lohengrin«, »Čarostelec«, »Gorenjski slavček«, »Urh, grof celjski«, »Stara pesem«, »Ksenija«, »Mornarji na krov«, »Lepa Galatea«, »Netopir« eventualno »Afričanka«, »Marija Rohan«, »Halka« in »Favorita«. Zaradi gostovanja se dogovarja z gg. Fran Bučarjem, Fran Pacalom, Bogomil Ptakom, Viljem Hešem in J. Komarovom.

Slovesno redovno obljubo sta naredili včeraj v nedeljo v uršulinski cerkvi S. Elizabeta Kremžar in S. Filipina Čech; redovno obleko pa sta prejeli godčni: Ludmila Pirc (S. Bonaventura) iz Rečic pri Celju in Lucinka Odlasek (S. Andrea) iz Št. Vida pri Ljubljani. Sveto mašo s krasnim nagovorom ter svete obrede je opravil presvitli knez in škof.

Sokol v Vipavi. Poroča se nam: Precej veliko občinstva se je zbralo na Šmarni dan v Vipavi, ker imajo ravno na ta dan velik romarski shod; mimogrede so si ogledali tudi postojnske in ljubljanske »Sokole«, ki so ta dan prišli z dr. Tavčarjem strašit v Vipavo. — Najprvo so razvili zastave bralnega društva »Triglav« v Gočah, katero je ustanovil iz sovraštva do pevskega društva »Nanos« — Mrčina, naš dobro poznani učitelj. No, za to se je sploh malokdo zmenil. Bolj nas je zanimal poljski g. Janez, ki je prišel sem doli, da bi v sokolski srajci govoril o svojih političnih »delih«. Začel je svoj politični govor s klicanjem sv. Duha; a prišel je sred njega v podobi gromovitih klicev: Doli ž njim! Ogorčeni vzklili in žvižganje mu skoro ni dalo do besede. Zahvaliti se ima dr. Tavčar le pomirjevanju nekaterih naših voditeljev, da se mu ni pripetilo kaj hujega. Dr. Tavčar je hotel nadaljevati svoj govor, a vedno sikanje in ugovarjanje ga je prisililo, da je moral prav naglo končati svoje zmedeno brbljanje o farizejih, volitvah in narodno napredni stranki. — Ob tej priliki moramo ponovno prašati: Ali je »Sokol« zadnji čas postal politično društvo, da prireja pod pretvezo svojih izletov strankarske shode liberalne stranke? Prejšnje čase je bil ljubljanski »Sokol« simpatična prikazen na deželi, a z dr. Tavčarjem je izgubil vse simpatije, ker ga ta vrli politični »turnar« izrablja le v svoje namene. — Od več strani smo slišali, da je dal dr. Tavčar po svojih plebejsko udanih »Sokolih« aretirati dva Primorca, ker, nista hotela priznati kranjskega boga. Mi tega ne verujemo, ker si vendar ne moremo misliti, da Tavčarjeva svobodomiselnost sega tako daleč. Ko dobimo o tem avtentično poročilo, bomo natančno pojasnili vso zadevo. — Telovadba se je vršila v redu, ker se je dr. Tavčar med telovadbo odstranil.

O pevski slavnosti v Nabrežini nam pišejo: Udeležba velikanska, zbralo se je do 20 društev, 8 zastav. Vsa udeležena društva so čestitala vladiki Strossmayerju ob 50letnici njegovega škofovanja. Na koncertu se je posebno odlikovalo »Kolo« iz Trsta. Iz Ljubljane sta bili pevski društvi »Ljubljana« in »Slavec«. Tržaški govorniki so naglašali kakor vselej, slogo. Nabrežinska godba pod vodstvom g. Majcena je svirala krasno, skoro same narodne komade.

V Trstu so včeraj slovesno krstili in v morje spustili vajno ladjo »Habsburg.« Zavedni slovenski delavci so vpričo nadvojvode, generalov in ponosnih Tržčanov klicali gromovit: živio!

Shod polit. društva »Edinost« pri Sv. Jakobu dne 9. septembra. To je bila zopet sijajna manifestacija tržaškega Slovenstva. Še pred napovedano uro (4. poludne) se je zbrala velikanska množica delavskega naroda na šolskem vrtu. O pričetku zborovanja je bilo vseh ljudi gotovo okoli 2500. Predsednik prof. Mandić je pozdravil zborovalce, zlasti tudi slučajno navzoče dalmatinske Hrvate. Dr. Edvard Slavik, tajnik pol. društva »Edinost«, je v govoru, ki je trajal nad eno uro, temeljito očrtal zgodovino sedanjega ljudskega štetja po občevalnem jeziku ter razjasnil škodo, ki se nam Slovincem godi vsled tega štetja.

Utemeljil je sledeče resolucije: Delovati pri vladi na to: 1. da se operat ljudskega štetja odvzame magistratu ter izroči c. kr. oblastim; 2. da se bodo popisne pole tudi posestnikom po okolici nosile na dom, in sicer tudi v slovenskem jeziku; 3. naj naši poslanci delajo na to, da se spremeni zakon iz leta 1889. o ljudskem štetju v smislu, da se bo isto vršilo zopet po narodnosti, ne pa po občevalnem jeziku; 4. naj c. kr. oblasti poskrbe primernim potom za to, da se bo ljudsko štetje vršilo strogo po zakonih. — G. dr. Rybář je na vzgledih iz vsakdanjega življenja pokazal, kak absurdum je »občevalni« jezik. Ali naj štetjemo besede in potem glasujemo, jeli naš občevalni jezik slovenski, italijanski ali nemški? — G. Josipina Merkuš je primerjala slovenski narod drevesu, kateremu so posekali veje, katerega črvi ga zjedajo v koreninah, ki pa vendar še krepko stoji ter poganja novo zelenje. Slikala je, kako moramo plačevati svoje krvne davke, ter zahtevala šole in zasluzene pravice. — Gosp. Peter Didolić, župan iz Selca, otok Brač, Dalmacija, se je zahvalil v imenu Dalmatincev na prijaznem sprejemu ter izrekel nado, da slovenski narod doseže svoje pravice. To bo najlepši praznik za hrvatski narod. — Tudi veleposestnik Janislav Vrsalović od ondot je naglašal slovensko-hrvatsko vzajemnost. Naš boj da je podoben boju, ki so ga imeli Hrvati v Dalmaciji. Kakor so zmagali oni, moramo zmagati tudi mi. Hrvati bodo nas vedno moralno podpirali; materijelno bi nas radi a nesrečne razmere (vinska klavzula) so jim vzele sredstva. — Delavec g. Biček je naglašal, da nam vlada ne da ničesar, a Garibaldi se prevaža na parnikih avstrijskega Lloyda in odpirajo se vrata možu, kakor je dež. poslanec d'Angeli. — G. Hrovatin je pozival Slovence, ki znajo čitati in pisati, da o ljudskem štetju storijo svojo dožnost ter pomagajo izpolnjevati popisne pole. — Gosp. dr. Gregorin je opozoril na § 20. zakona o ljudskem štetju, ki pravi, da se mora vsakega, ki daje krive napovedbe, kaznovati z globo od 1—20 gld. ali pa z zaporom do 4 dni. Ta zakon naj rabimo proti nevestnim agitatorjem! Čehi ga hočejo rabiti proti sorojakom, ki bi se zapisovali za Nemce ter s tem dajali državi krive podatke. — Dr. Slavik je čital podatke zadnjega ljudskega štetja, po katerem bi bilo v spodnji okolici le tretjina, v vsej okolici pa le polovica Slovencev (19.000), druga polovica pa Italijanov. Prof. Mandić je prečital resolucije, ki so bile enoglasno sprejete ter se zahvalil zborovalcem na mnogoštevilni udeležbi in moškem vedenju. Opozoril jih je, da začnejo že sedaj misliti na bližnje volitve. Iz občinstva je zagromel glas: dr. Rybářa hočemo v peti kuriji.

Strankarski shod jugoslovanskih soc. demokratov. Dne 8. in 9. septembra se je vršil v Trstu strankarski shod jugoslovanskih soc. demokratov. Na istega je poslalo 26 mest svoje zastopnike. Vseh odposlancev je bilo 67 možkih in 4 ženske. Zastopane so bile vse industrijske stroke, pa tudi kranjski kmetje. Razven o delovanju stranke so poročali o političnem položaju (Etbin Kristan), o organizaciji (Kopač), o taktiki (Linhart), o časopisih (Kristan). V soboto večer je bil v prostorih gostilne »Al Leon d' Oro« v ulici Stadion dobro obiskan banket s petjem, deklamacijami, — tamburanjem — škedenjskih tamburašev in mnogimi govori. Na strankarski shod so imeli pristop le povabljeni gostje. Na javnem shodu, ki je bil v nedeljo opoldne v prostorih že imenovane gostilne, so govorili: Kristan slovenski, Oliva italijanski, Bukšek hrvatski, Dušek češki, Skaret nemški in Kopač slovenski. Obdelovali so več ali manj isti predmet, da se soc. demokracija ne briga za narodnost nego, da ji je naloga odpraviti s sveta internacionalni kapitalizem. Kopač je v svojem zaključnem govoru branil soc. demokrate predbacivanja, da hočejo soc. demokrate svojo narodnost prodati. Mi delavci moramo po svetu s trebuhom za kruhom. Med brzojavkami je tudi pozdrav soc. dem. tobačnih delavcev v Ljubljani. Kakor slišimo, se mislijo soc. demokrati o prihodnjih volitvah udeležiti volilne borbe v Istri.

»Grazer Tagblatt«, nam najbolj sovražen in zagrižen list, zajema z neznansko slastjo iz »Slov. Naroda« gnojnico, da ž njo

blati nas Slovence in naše slovenske narodne naprave. Podlo in lažljivo poročilo, ki je je prinesel »Slov. Narod« o izletu »Danice« na Triglav, posnel je »Gr. Tagbl.«, da osmeši pred svetom našo turistiko in naše planinsko društvo. »Slov. Narod« zajema iz »Grazer Tagbl.«, ta iz »St. N.«, drug drugemu sta neizčrpna vira, kadar treba z gnojnico obiliti katoliško vero in cerkev ali pa slovenski narod. Slovenski »narodni« inteligenci ne pride na misel, da bi kako motila složno sodelovanje te dične slovenske narodno-napredne-nemškorađikalne-pobratimske zveze. Par nobile fratrum!

Iz Prage došel je danes na kat. shod vseučilišni profesor dr. I. Tumpach.

Ljubljanske novice. — Nezgode. 15-letnemu delavcu pri S. Treotu, A. Trdini, je padla v pitek popoldne na glavo opeka ter ga nevarno poškodovala. — Delavka P. Prešern je padla z lestve in se na nogi poškodovala. — Pri Leonišču je padel z lestve Ivan Zamarin in si zlomil desno roko. — I. Kotniku je padel na nogo železen kotel. — Z biciklja je padel nekje pri Radoljici g. nadučitelj Fl. Rozman, katerega so morali vsled večjih poškodb pripeljati v tukajšnjo bolnico. — Mej zidarskimi delavci v Ljubljani se je pojavil tifus, kar je bržkone povzročilo pomanjkanje stanovanj. — Tatvine. Romarici Ter. Vičič je bila v soboto ukradena denarnica s 30 kronami. — V kavarni Pua je nekemu trg. pomočniku zmanjkala ura z verižico. Tatvine sumljiva sta dva zidarja. V Sp. Šiški je nekdo Ciglerju ukradl meteor bicikelj pred gostilno.

Vroč zagovornik socijalnih demokratov. Piše se nam: Odkar so socijalni demokratje v vevški papirnici zgubili trdna tla in se vkljub podpori iz Ljubljane ondi ne morejo vgnezditi, napada »Slov. Narod« tamošnjega župnika. Vse, kar piše o zaušnicah, je debela laž istih junakov, ki so še okajeni s soc. demokraškim dimom.

Poroka na Kredarici 2500 m. visoko. Jutri 11. t. m. ob 5. uri zjutraj vrši se poroka gospodičine Hrovatove iz Ljubljane z gospodom Iv. Korenčanom, trgovskim potnikom tvrdke Souvanove, v kapeli pri koči vrh Kredarice. Očak Triglav je v teku tisočletij že marsikaj videl ali poroka komaj 200 m pod njegovim vrhom mu je nekaj nenavadnega. Kot priče prisostuje več ljubljanskih turistov, poroča pa župnik Aljaž z Dovjega. Novoporočencema iskrene čestitke!

Prepovedani živinski sejmi. Radi prašičje kuge je dež. vlada koroška do preklica prepovedala živinske sejme v Celovcu.

Občinske volitve v Radoljici. »Gorenjec« pravi, da je pri občinskih volitvah v Radoljici zmagala »klerikalna stranka.« Prav radovedni smo, kako je našel »Gorenjec« tu »klerikalizem.«

Novo društvo. V Šturijski so ustanovili novo »katol. izobraževalno društvo« čegar pravila je dež. vlada že odobrila.

Uvoz prašičev iz občine Podzemelj v črnomaljskem okraju na Hrvaško in v Slavonijo je zopet dovoljen.

Od Starega trga pri Poljanah se nam piše: Naše županstvo v Starem trgu za poljansko dolino je prosilo že na vse kraje, trkalo povsod, kjer imajo odločevati v naši deželi. Trkali smo tudi pri sl. deželnem odboru v Ljubljani. Toda od nikoder ni odgovora. Ali pri sl. deželnem odboru ni nikogar doma, ali so vsi na počitnicah ali kaj? Mi nimamo ne vode, ne potov. Prosimo in prosimo, a odgovora le ni.

Slavnost nemških kolesarjev v Celju. Dobili smo to-le pismo: Praznika suhih krač in beder v Celju naj Vam popišem! Mnogo mi sili v pero, kar sem videl, slišal in premišljal — a vse Vas ne bo zanimalo. Pošljem Vam torej samo izvleček: Kolesarska slavnost v Celju, takozvani Haupt-Gautag, priklical je okoli 80 ptujih kolesarjev v Celje. Odlikovali so se znani postopači iz Gradca in Heba. Po dnevi je bilo vse nekako mirno, le noči so prebivalcem opatije in kaplanije kalile spanje nadležne kolesarske veše. Mesto je bilo okrašeno z zastavami, katere daje v ta namen gratis in franko mestni urad — seveda same frankfurtarice. Celo raz Končnikovo pripravnico je plapolala črnorudeče-zolta zastava. Ptujki kolesarji so se razven Ljubljano v še nekako dostojno vedli. Ljubljanci

so se pa kljubu prepovedi okoliške občine in okrajnega glavarstva izživajoče vozarili soboto zjutraj po Bregu. Glavna točka kolesarjev je bil v soboto ob 1/2 12 spreved, ko so se gospodje in dame kurjih nog kazali po mestu. Največ sprevednikov je bilo Celjanov. Posebne špeciialitete tega spreveda so: Učenci Končnikovega zavoda, neki gospod z zarubljenim kolesom, katero pride v nekaj dneh na javno dražbo, in pa dva ljubljanska škrica, katere sta imela vendar toliko srama, da sta prišla v dolgih hlačah in s cilindri, — ta dva sta ljubljansko zastavo s frakarskim ponosom peljala na dvoprežnem vozu. Vodil je spreved kavalir vseh kavalirjev dr. Negri. Pred mestnim uradom je suhonožce pozdravil župan Stiger, čegar enakopravni čut mu ni dal kolesarjem kakor prej Sokolom slavnost prepovedati, nego šel je in jih v imenu celega mesta (tudi slovenskega dela) v svoje obsežno naročje sprejel. Hajlanja ni bilo mnogo, celo »Narodnemu domu« se je za ta pot prizaneslo. Vse je bilo nekako zaspano, najbolj klaverna pa mestna godba s pisanimi uniformami. Življenja je prinesla v dragi komers (po 6 K) še-le brzovjavna vest, da je okrajni glavar ljutomerski celjskemu Sokolu zastavo zaplenil. To veselje se je na Terzitiv predlog zalilo s kravjim požirkom. Tega veselja niso bili deležni Vojničani, kateri so se opoldan podvzivali svoje lačne želodce doma v red spraviti. K Erjavcu v Spodnjo Hudinjo niso smeli, na Laško so se pa morali mesto s kolesi po železnici peljati, ker so jim bila okoliška tla prepolzka. — Slavnost je pri kraju in sedaj žalujejo v prvi vrsti osamele nemške device, v drugi izsesani ptujci, v tretji gostilničarji, ker je šlo vse na puf. — Moje poročilo je pri kraju. G. urednik, na adresu g. okrajnega glavarja pa pošljite sledeče vprašanje: Zakaj g. okrajni glavar ni s primernimi sredstvi preskrbel, da se njegova prepoved, da nemški kolesarji ne prestopijo okoliških tal, v resnici izvede, dočim je poslal na kolodvor v Ponikvi k Slomšekovi slavnosti jednega nadkomisarja in nad 30 žandarjev.

Vaš suhokračar.

Denar — Bog. Pod tem naslovom piše celovski »Mir«: V stanovskem listu koroških učiteljev, ki ga izdava celovski luteranec Bertschinger, tisti luteranec, ki zalaga s svojo modrostjo tudi list naših naprednih kmetov, »Bauernzeitung«-o, se je zadnjič objavil čuden članek. — Članek našteva, koliko plačuje v Avstriji vsakter narod davka. Po njegovem računu plačujejo: Nemci 235 milijonov gld., Čehi 113 mil., Poljaki 34 mil., Rusini 27 mil., Slovenci 19 mil., Srbi in Hrvati 7 mil., Lahi 15 mil., Rumuni 1 mil. gld. Na glavo baje pride davka pri: Nemcih 27 gld., Lahih 22 gl., Čehih 20 gl., Slovencih 16 gld., Srbih 12 gld., Poljakih 9 gld., Rumunih 9 gld., Rusinih 8 gld. Po davkih, pravi luteranski list, bi se moral meriti tudi politični upliv (!), torej bi morali imeti poslancev po odstotkih: Nemci 52%, Čehi 24%, Poljaki 7%, Rusini 6%, Slovenci 6%, Lahi 3%, Srbi 1%, Rumuni 1%. Po tem računu imajo premalo poslancev Nemci 27, Čehi 16, Rusini 14, Jugoslovani, Lahi in Rumuni imajo jih 11 preveč. Na to-le modrost moramo svet nekoliko opozoriti! Da človek toliko velja, kolikor denarja ima, je navadno res, — a krščansko načelo to ni, in socijalno načelo tudi ne, pač pa je ta misel staro-liberalno-židovska! Krščansko načelo je, da pošteno delo kaj velja, in da je le pošten delavec kaj vreden; nemškonačionalni učiteljski list pa tirja, da naj se ljudje cenijo po imetju, po denarju. Ne vemo, ali se bo list s tem učiteljem prikupil, ali ne; bogatašev je pač tudi med učitelji malo. Jasno je, da, če bi med narodi obveljalo omenjeno načelo, potem mora tisto obveljati tudi v posameznih narodih, to je, volilna pravica mora biti primerna premoženju. Če bi se tak red kje uveljavil, brez dvojbe bi bil potem Rotšild kralj, in židje bi morali imeti izmed 100 naših poslancev 99, ker so oni najbogatejši narod. Tako nesramnih liberalnih načel že dolgo ni več noben časnik zagovarjal! Kdor pa danes tako načelo zagovarja, tega smatramo za nevarnega sovražnika kmečkega in delavskega stanu. Denar na svetu ne sme biti samooblasten gospodar; Bog nas varuj takih časov! Od tod prihaja vsa revščina, ker imajo v državi

milijonarji preveč upliva. Židovski milijonarji veljajo več, kot vsi ministri, in ne bo boljše, dokler se delavno ljudstvo samo ne potruzi, da bi povsod spravilo v veljavo pošteno delo. Kar pa zadene narodno nasprotstvo med Nemci in Slovani, je jasno, da so zgoraj navedene številke vse — zlagane. Naša mesta žive ob kmetih! Ne vprašajmo, kdo davek plačuje, marveč kdo ga je zaslužil? Velike tovarne imajo večinoma češke delavce, pri stavbenih podjetjih delajo večinoma Goričani, socijalno načelo je pa, da delo služi in ne denar, ki živi ob obrestih. Kako nesmiselno piše ta list, razvidno je iz števil; našteva se pri Nemcih, Čehih in Rusinih 57 poslancev premalo, pri drugih pa samo 11 preveč. Kakšen je pač račun, če si dva brata delita premoženje in eden trdi, da ima 57 gld. premalo, drugi pa le 11 gld. preveč?! Gotovo bomo rekli, da je prvi pijan, ali pa znorel, kajti, če se pravično deli, mora biti svota, ki jo ima eden preveč, enaka kot svota, ki jo ima drugi premalo!! Na tako nesramno pisarjenje hoteli smo kmete opozoriti! Kmetje varujte se ljudij, katerim velja le denar kaj, delo pa nič; ti ljudje so hlapci velikih gospodov. Varujte se njih in pomilujte kmete, ki se dajo od takih ljudij v politiki poučevati. Naša načela so pa druga: nam denar ne velja nič, vse pa pošteno delo. Svetu je največja nesreča, če je denar — bog. —c.

Kavarna v Vodmatu. Že večkrat smo čuli pritožbe radi kavarne v Vodmatu, kjer se popiva in gode po cele noči. To bi sicer še prezirali, a pogosti pretepi, ki se dogajajo po noči v tem lokalu, nas silijo, da prosimo slavno okrajno glavarstvo, naj napravi vendar enkrat red in zagotovi ponočni mir vodmatskim prebivalcem. Nocoj ja zopet celo noč raztezal nekdo harmonike, fantje so se stepli in posledica je bila, da so zaklali nekega Ivana Šuštarja. Ako dovoljuje slav. okr. glavarstvo, da je ta »kavarna« cele noči odprta, naj prevzame tudi nalogo, da vzdržuje red in nočni mir.

Poboji. V Lescah je bil zaklan dvaindvajsetletni Janez Primožič iz Zagorice. Na Breznici je neki gostač dvakrat nevarno sunil z nožem hlapca po domače Komana.

Splošna zveza avstrijskih krojačev je imela m. Šmaren v Gradcu svoj shod v mestni dvorani. Poleg običajnih poročil in volitev pozdravila je zveza z veseljem razpust državnega zbora, ker pričakuje od novega več pomoči obrtnemu stanu.

Žena — rokodelc. Gospica Katarina Horsbüll, hči učitelja v vasi Ribe na Jutskem, se je učila v mizarski delavnici v Kodanju. Med tem časom je pridno obiskovala nadaljevalno šolo, kjer se je učila risati. L. 1894. je šla v Berlin, kjer je delala kot pomočnik v mizarski delavnici Aushahovi. Odtod je šla v umetniške mizarske delavnice v Pariz in London; potem se je vrnila domu in je odprla delavnico v Kodanju. Denar za urejenje delavnice si je izposodila. Danska princezinja-naslednica je zvedela za gospico Horsbüll in povabila jo, da bi za razstavo izdelala celo pohištvo. Pohištvo je v obče ugajalo in se je drago prodalo. Danes ima gospica Horsbüll veliko delavnico, v kateri dela 15 pomočnikov, jeden risar in sama posestnica še s tremi ženskami, ki se istega rokodelstva učijo. Svoje izdelke prodaja ne le na Danskem in Švedskem, ampak tudi na Ruskem. Takšna ženska emancipacija nam ugaja!

Cestni roparji v Parizu so kaj premeteni ljudje. Tej premetenosti je podlegel pretekli teden dobrosrčni pariški brivček Justin Thomas. Na Boulevard Belleville dobil je po noči 30letnega moža, ki se je z veliko težavo pomikal naprej. Brivec ga je vprašal po njegovih težavah in bolni mož je odgovoril: »Dobri gospod, hudo sem bolan in ne vem, kako pridem domov. Bojim se pri vsakem koraku, da padem na cesto.« Dobri brivec je hitro prijel bolnega moža pod pazduho ter mu dejal, da ga spremi domov. In šla sta daleč. V samotni ulici Maronice pa je bolnega moža nakrat minila bolezen. Utaknil je hitro prsta v usta in zabrlizgal. V hipu je bil brivec obkoljen od par potepuhov in v par trenutkih oropan denarja in prstanov. Opeharjeni brivec pravi, da v Parizu ne bo več po noči igral Samaritana.

Telefonska in brzovjavna poročila.

Dunaj, 10. sept. (C. B.) V spremstvu nadvojvode Rainerja in bavarskega princa Jurija se je cesar danes dopoldne odpeljal k vojaškim vajam v Galicijo.

Dunaj, 10. septembra. V soboto se je ministerski svet posvetoval o novih volitvah za državni zbor. Nove volitve se bodo vršile v posameznih krogovih novinah mej 2. in 15. januarjem prihodnjega leta. V Galiciji, Bukovini in Dalmaciji pa se vrše volitve v 5. in 4. kuriji med 15. decembrom in Božičem.

Dunaj, 10. septembra. Iz Rima se poroča: Iz Amerike je prišlo 8 anarhistov v Italijo. Ameriški anarhisti so menda sklenili umoriti tudi sv. očeta, kar je v Rimu vzbudilo največje vznemirjenje. Rimska kurija se je obrnila na vse države, da pazijo oblasti na romarske vlake. V oktobru se vrše v cerkvi sv. Petra večje slovesnosti, pri tej priliki bode treba strogega nadzorstva.

Praga, 10. sept. Danes je imel izvrševalni odbor mladočeške stranke posvetovanja glede novih volitev.

Praga, 8. sept. Pomnoženi izvrševalni odbor nemškoliberalne stranke je izdal naslednjo izjavo: Pod predsedstvom poslanca Siegmunda se je sklenilo, da bode 30. sept. strankarski shod v Trutnovem. Določil se je dnevni red in sklenilo glede vabil. Odbor se je posvetoval tudi o položaju in z ozirom na nove volitve sklenil potrebne priprave.

Marijini vari, 8. sept. Cesarski namestnik grof Coudenhove je obiskal perzijskega šaha. Nato je poslanik Neriman Kan ces. namestniku prinesel veliki kordon solnčnega in levovega reda.

Stettin, 10. sept. Nadvojvoda Fr. Ferdinand je došel danes k manevrom. Vsprejel ga je na tukajšnjem kolodvoru cesar Viljem ter se odpeljal z njim v grad k cesarici.

Konio, 8. sept. Pri obravnavi zaradi umora 5letnega Winterja je bil zatoženec Israelski oproščen. Drž. pravdnik je predlagal petletno ječo zaradi pospeševanja umora.

London, 10. septembra. Lord Roberts poroča, da sta generala Dundonald in Brokleyhart minuli četrtek zasedla Lydenburg. Buri so se umaknili proti vzhodu ter odvedli svoje zaloge v Krügersport.

Pretorija, 10. septem. Dewet in Theron sta s 1800 možmi zasedla holme južno od Johannesburga, in sta baje brez topov. Večja angleška moč ju zasleduje. — Roberts poroča o bojih pri Lydenburgu. Buri skušajo povsodi razdreti železnice in zajeti železniške vlake. Niti dan ne mine, da bi se ne ponavljali jednaki dogodki. Napadi so bili prav neprijetni, vendar jim je takoj sledila kazen. Menim, da bodo Buri kmalu uvideli, da njim taki napadi bolj škodijo nego nam.

Vojska na Kitajskem.

Petrograd, 8. sept. Ko so Rusi zaseli prelaz Chingan, je general Orlov odšel v Ošalandun, kamor so prišli kitajski posredovalci in prosili za mir. General Orlov jih je poslal nazaj, zahteval od prebivalstva orožje in priporočal, naj ostanejo v svojem kraju. Inženjerji so popravili most čez reko.

London, 10. sept. »Daily Telegr.« poroča iz Kantona: Podkralj Taksu je prejel cesarjevo pismo, v katerem cesar sam sebe dolži, da je povzročil sedanjo krizo, in naroča vsem podkraljem in guvernerjem, naj ohranijo mir, kaznujejo vse voditelje in varujejo vse inozemce in kitajske kristijane.

London, 9. sept. Iz Honkonga se poroča 8. t. m.: Za danes zvečer se pričakujejo veliki nemiri. Čete so pripravljene. Policija je dobila povelje, da prepreči nameravano »zmajsko« procesijo. Kitajci jo mislijo vkljub temu obhajati.

Meteorologično poročilo.
Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
7. 9. zveč.	737.0	15.8	brezv.	jasno	
8. 9. zjut.	737.7	12.8	sr. jvzh.	oblačno	0.0
9. 9. zjut.	736.4	18.8	brezv.	skoro jasno	
10. 9. zveč.	735.3	16.2	brezv.	obi.	
11. 9. zjut.	734.9	15.8	brezv.	oblačno	13.4
12. 9. zjut.	734.5	23.2	sl. jug.	del. oblak	
13. 9. zveč.	736.0	17.0	sl. vzh.	oblak.	
14. 9. zjut.	736.8	15.3	brezv.	oblak.	
15. 9. zjut.	736.3	22.2	sr. vzh.	del. oblak.	0.5

Srednja temperatura petka 16.3°, normale: 16.0°.
Srednja temperatura sobote 15.9°, normale: 15.9°.
Srednja temperatura nedelje 18.7°, normale: 15.7°.

Važno za banke, hranilnice, posojilnice, trgovce in zasebnike.

Na shodu nemških kemikov v Hanovru je poročal dr. Goldschmidt o nekem novem načinu, s pomočjo aluminija provzročiti silno veliko vročino. Po mešanju kovinskih oksidov in aluminija je iznašel dr. Goldschmidt tako zvani "Thermit", s katerim se urno napravi neka izredno vroča ognjena — tekoča tvarina. Če se te tvarine nekoliko vlije na kos železa, se raztopi železo, kakor sneg v vroči vodi. Tudi blagajne, pred tatovi in ognjem varne, pred "Thermitom" niso varne; ta prejé najtrše železne plošče. Dr. Goldschmidt je to novo ravnanje skazoval navzočim kemikom v tehniki na leseni mizi. V dveh, treh minutah je dosegel več ko 3000° gorkote. S to iznajdbo je nastalo novo znanje, aluminij-termija; a nastala je tudi nova nevarnost železnim blagajnam, kajti mirno brez zgledovanja je v 2 do 3 minutak mogoče potopiti nove iznajdbe najmočnejšo železno ploščo raztopiti in tako steno blagajne prevotiti. Ta iznajdba napravljá bankam velike skrbi, kajti železne blagajne niso več varne pred vlomom. Vsi večji zavodi zavarujejo sedaj svoje blagajne in njih vrednostne zaloge proti tatinskemu vlamu. Družbe pa, katere se bavijo s takim zavarovanjem, so zaradi te nove iznajdbe v veliki zadregi, kajti prirastla jim je nova prej nepoznana nevarnost. C. kr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu (glavni zastop v Ljubljani, Gradišče št. 4), ki goji tudi zavarovanje proti vlamu, izjavlja da brez večjega vplačila poravnava tudi škodo po rabi "Thermit-a" storjeno. 493 (3—1)

V najem se oddá takoj kovačnica za ključavničarski obrt

s vsem potrebnim orodjem (edina v trgu) v Železnikih pod jako ugodnimi pogoji. — Več se izve pri lastnici **U. Demšar** v Železnikih hiš. št. 90. 810 3—1

Marija Sever

učiteljica za glasovir.

stanuje na Jurčičevem trgu št. 3. Govoriti je ž njo vsak dan dopoldne od 10 do 12 ure. 808 2—1

Gostilna

na lepem prostoru v Ljubljani se dá v najem za termin november.

Kje? pové upravništvo „Slovenca“.

808 3—1

Kdor ima naprodaj deželnih pridelkov

kakor: fižol, krompir itd., naj se obrne zaupno na podpisano tvrdko, katera prejema blago v komisijon in posreduje prodajo vsakorsnega blaga proti primerni odškodnini.

Alojzij Grebenc

v Trstu 792 (20—2)

Ulica Torrente št. 30, 32,

pooblaščená javna tehnična in trgovina s prašči in domačimi pridelki.

Prodá se 771 5—5

hiša šte. 18
v Streliških ulicah.

Več se izve pri g. dr. Vallentschag-u, odvetniku v Ljubljani (Dvorni trg št. 3).

F. M. SCHMITT

Ljubljana, Pred škofijo št. 2

priporoča visokočastiti duhovščini svojo veliko zalogo

podobice za kolekturo

kakor tudi drugih devocijonalij po najnižjih cenah. 709 6—6

V najem se dá

lepa klet ob cesti

pri **Mariji Novák**

800 (2—1) Štepanja vas št. 25

V najem se oddá takoj

prodajalna,

pripravna za vsako trgovino, na dobro obiskovanem kraju ob državni cesti v Idriji, s stanovanjem ali brez stanovanja.

Več se izve pri lastniku **Franc Didič-u** v Idriji. 746 3—3

Radi izredno slabe kupčije prodajam

raznourstne

grobne spomenike

iz zaloge

po čudovito nizkih cenah

Ignacij Čamernik,

kamnosek v Ljubljani,

802 (3—2) Poljske ulice št. 49

poleg Šreinerjeve pivarne.

Prodajalnica
izgotovljene obleke
za gospode in gospe.

Eričar & Mejač
Ljubljana, Prešernove ulice šte. 9
priporočata svojo bogato zalogo vsakovrstnih
izgotovljenih jesenskih in zimskih
oblek za gospode in gospe
po čudovito nizkih cenah.
Prodajalnica izgotovljene
obleke za gospode
in gospe.

C. kr. moško učiteljsiše v Ljubljani.

Razglas.

789 3—3

Vpisovanje v vadnico se bo vršilo v petek, 14. septembra, od 8.—10. ure. Imena vsprejetih se bodo razglasila popoldne ob 4. uri.
Pouk se začne v ponedeljek, 17. septembra, ob 8. uri.
V I. letnik se bodo vpisovali gojenci v sredo, 19. septembra, od 8.—10. ure. Isti dan naj se oglašé tudi gojenci, ki imajo delati ponavljalni izpit.
Pisarni vsprejemni izpiti se začno isti dan popoldne ob 2. uri.
Drugi gojenci, ki so bili že vlni na zavodu, naj se oglašé v četrtek, 20. septembra, med 8. in 9. uro.
Sveta maša bo po končanih vsprejemnih izpitih.
V Ljubljani, dne 2. septembra 1900.

Ravnateljstvo.

C. kr. žensko učiteljsiše v Ljubljani.

Razglas.

788 3—3

Vpisovanje v vadnico in v otroški vrtec se bo vršilo v petek, 14. septembra, od 8.—10. ure. Imena sprejetih se bodo razglasila popoldne ob 4. uri.
Pouk se začne v ponedeljek, 17. septembra, ob 8. uri.
V I. letnik in v tečaj za otroške vrtnarice se bodo vpisovale gojenke v soboto, 15. septembra, od 8.—10. ure. Isti dan se imajo oglašiti tudi gojenke, ki imajo delati ponavljalni izpit.
Pisarni vsprejemni izpiti se začno v ponedeljek, 17. septembra, ob 8. uri.
Gojenke, ki so bile že vlni na zavodu, naj se oglašé v sredo, 19. septembra, med 10. in 12. uro.
Sveta maša bo po končanih sprejemnih izpitih.
V Ljubljani, dne 2. septembra 1900.

Ravnateljstvo.

Razglas.

787 3—3

Na I. državni gimnaziji v Ljubljani (Tomanove ulice št. 10) se prične šolsko leto 1900/1901

dne 18. septembra

s slovesno službo božjo v domači kapeli.

Učenci, ki nameravajo na novo vstopiti v I. razred, se bodo vpisovali dne 16. septembra od 9. do 12. ure. Sprejemne izkušnje za I. razred se prične dne 17. septembra ob 8. uri zjutraj.

Učenci, ki so doslej obiskovali ta zavod, ali ki hoté na novo vstopiti v kateri drugi razred, naj se javijo dne 17. septembra med 8. in 12. uro.

Po naredbi c. kr. deželne šolskega sveta z dne 28. avgusta 1894. l., št. 2354, se smejo učenci, ki po svojem rojstvu ali po rodbinskih razmerah pripadajo ozemlju c. kr. okrajnih glavarstev v Crnomlju, Kranju, Novem mestu in Radovljici in ozemlju c. kr. okrajnih sodišč v Kamniku, Kostanjevici, Mokronogu in Zatični, na tukajšnji gimnaziji sprejemati le po dovoljenju c. kr. deželne šolskega sveta.

Ravnateljstvo I. državne gimnazije (doslej c. kr. vél. gimnazije) v Ljubljani.
dne 5. septembra 1900.

Dunajska borza.

Dne 10. septembra.

Skupni državni dolg v notah	97.70
Skupni državni dolg v srebru	97.35
Avstrijska zlata rentá 4%	116.75
Avstrijska kronska rentá 4%, 200 kron	97.85
Ogerska zlata rentá 4%	115.10
Ogerska kronska rentá 4%, 200	90.95
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1705.—
Kreditne delnice, 160 gld.	665.50
London vista	242.05
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	118.25

20 mark	23.64
20 frankov (napoleonor)	19.30
Italijanski bankovci	90.20
C. kr. cekini	11.41

Dne 6. septembra.

3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	172.—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160.—
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194.—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	94.30
Tisine srečke 4%, 100 gld.	141.50
Dunavske vravnave srečke 5%	251.50

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	106.—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94.20
Priporočene obveznice državne železnice	—
južne železnice 3%	320.—
južne železnice 5%	119.75
dolenjskih železnice 4%	99.50
Kreditne srečke, 100 gld.	388.—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	360.—
Avstrijskega rubečega križa srečke, 10 gld.	42.65
Ogerskega	5
20.75	20.75
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	12.50
Rudolfove srečke, 10 gld.	63.—

Salmove srečke, 40 gld.	170.—
St. Genois srečke, 40 gld.	189.—
Waldsteinske srečke, 20 gld.	—
Ljubljanske srečke	47.50
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	275.50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6130.—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	806.—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	116.50
Splošna avstrijska stavbinska družba	153.—
Montanska družba avstr. plan.	474.50
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	480.—
Papirnih rubljev 100	255.50

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri zrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobika. — Promese za vsako zrebanje. Kušanina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.